

בית משפט השלום בראשון לציון

20 אוקטובר 2026

תאד"מ 23-03-21387 חדד נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

לפני כב' הרשם הבכיר מרדכי וחד

התובע

דניאל חדד

ע"י ב"כ עוה"ד אמיר בננו

נגד

הנתבעת

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד אמיר עזר

1

2

פסק דין

3

4

תביעה לחיוב הנתבעת, מבטחת רכבו של התובע, בתשלום הפרש תגמולי ביטוח שקיזזה בטענה להפרת חובת הקטנת הנזק מצד התובע.

5

6

7

האירועים שקדמו להגשת התביעה –

8

1. בבעלות התובע רכב מסוג טויוטה RAV 4, אשר ביום 16.12.22 ניזוק בתאונה, בעת שהיה מבטח אצל הנתבעת בביטוח מקיף; ביום 19.12.22 דיווח התובע לנתבעת אודות התאונה, וכבר למחרת, ביום 20.12.22, נבדק הרכב ע"י שמאי, מר שחף פופר, והחל תיקון הרכב במוסד "אס או אס שרותי רכב בע"מ".

10

11

12

2. ע"פ חוות דעתו של השמאי מיום 11.01.23, היקף הנזק לרכב הוערך בסכום כולל של 26,179 ₪; מתוכם, סך של 13,758 ₪ בעבור חלקי חילוף מקוריים שנדרשו לתיקון.

13

14

3. התובע פנה אל הנתבעת בדרישה לתשלום תגמולי הביטוח בהתאם לפירוט שבחו"ד השמאי; אולם, הגם שהנתבעת לא חלקה על מסקנות השמאי, השיבה כי היא מקזזת מדרישתו את הסך של 8,666 ₪, מאחר ולטענתה הוא פעל בניגוד להנחיותיה תוך שהפר את חובתו להקטנת הנזק, כמפורט בהודעת התשלום מיום 30.01.23.

16

17

18

4. לאור עמדתה זו של הנתבעת, ביום 09.03.22 הגיש התובע תביעתו זו לחייב את הנתבעת בתשלום הפרש תגמולי הביטוח.

19

20

21

עיקר טענות הצדדים בתמצית –

22

5. לטענת התובע, הקיזוז שכפתה עליו הנתבעת באופן חד צדדי, מנוגד לדין ולתנאי הפוליסה:

בית משפט השלום בראשון לציון

20 אוקטובר 2026

תאד"מ 23-03-21387 חדד נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

לשיטתו, מדיניות של הפחתת תגמולי הביטוח בשל הפער בעלויות החלפים (להלן: "**פריקטיקת הקיזוזים**") אינה חוקית ומהווה פגיעה בכלל ציבור המבוטחים; שכן, הנתבעת אינה רשאית לשנות מהתנאים הקבועים בפוליסה, ובוודאי שלא להחיל שינויים אלו למפרע באופן חד צדדי.

עוד טוען התובע כי השמאי הוא הגורם המקצועי היחיד אשר מוסמך לקבוע את שיעור הנזק ועלות החלפים הדרושים לתיקון, כך שכל התערבות מצד הנתבעת בעניין זה הנה פסולה; ככל והנתבעת מבקשת לחלוק על האמור בחוה"ד, גם אם רק לעניין עלות החלפים שנקבעה שם, הרי שהיה עליה להציג חוות דעת נגדית, בהתאם למנגנון המוסדר בחוזר ביטוח 1-8-2007, **שמאות ביטוח רכב (רכוש וצד ג')**, מיום 29.04.07 (להלן: "**חוזר השמאים**"), ולמועדים הקצובים שם.

אשר לטענה להפרת חובת הקטנת הנזק, טוען התובע כי חובתו להקטנת הנזק אינה מחייבת אותו לאתר חלפים זולים בעבור רווחתה של הנתבעת, וכי הוא יצא ידי חובה כאשר פעל בהתאם לחוות דעתו של השמאי.

לתמיכה בטענותיו, צירף התובע, בין היתר, העתק מחו"ד השמאי ואת הודעת התשלום.

6. מנגד, טוענת הנתבעת כי אינה חייבת בתשלום נוסף לתובע, משום הפרתו את חובת הקטנת הנזק:

לשיטתה, מאחר והיקף חבותה מוגבל לנזק שלא היה באפשרות התובע להקטין, מכח חובת הקטנת הנזק המוטלת על התובע בהתאם להוראות סעי' 61(א) לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א – 1981, הרי שלאור סירובו של התובע מלמלא אחר הנחיותיה, יש לראות בו כמי שהפר את חובתו להקטנת הנזק; משכך, היא אינה חייבת בתשלום תגמולי הביטוח אלא עד לסכום שהייתה נדרשת לשלם, לו היה פועל בהתאם להנחיותיה, כפי שנמסרו לו במועד הדיווח על התאונה.

עוד מבקשת הנתבעת להבהיר כי היא אינה חולקת על ממצאי חוה"ד, אלא אך מבקשת לספק את אותם החלפים המפורטים בחוה"ד, בהתאם להמלצותיו של השמאי, ועל כן היא אינה נדרשת לחו"ד נגדית.

בנוסף, טוענת הנתבעת כי התובע לא נדרש לתשלום בפועל למוסד המתקן בגין שיעור ההפרש שקיזזה מתגמולי הביטוח, כך שהוא כלל לא ניזוק כתוצאה מהקיזוז; לטענתה, מי שעומד בפועל מאחורי תביעה זו הוא למעשה המוסד המתקן, תוך שהוא עושה שימוש בתובע כ- "איש קש" מטעמו.

לטעמה, ובניגוד לעמדתו של התובע, מדובר במדיניות ראויה ונכונה שתביא להקטנת עלויות התיקון, וכתוצאה מכך גם לבלימת התייקרות הפרמיות על הביטוח.

לתמיכה בטענותיה, הגישה הנתבעת העתק הצעת מחיר לדוגמא שהופקה ביום 10.03.24, טבלת הנחות מספק החלפים, חשבוניות לדוגמא המעידות על עלות רכישת החלפים מספקים שונים, העתק מסרון שנשלח לתובע במועד הדיווח על התאונה ותמליל השיחות שנערכו בין התובע לנציגי הנתבעת ובין נציג המוסד המתקן לנציג הנתבעת; המסמכים, רובם ככולם, הוגשו בהסכמת הצדדים לאחר ישיבת קדם משפט.

בית משפט השלום בראשון לציון

20 אוקטובר 2026

תאד"מ 23-03-21387 חדד נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

7. ביום 20.04.25 התקיימה ישיבת הוכחות, במהלכה נשמעו עדותו של התובע בעצמו ועדותה של הגב' רעות טביב, מיישבת תביעות מטעמה של הנתבעת:
- התובע אישר בעדותו כי נציגת הנתבעת מסרה לו בשיחת טלפון שהוא נדרש להזמין החלפים לתיקון באמצעותה, ושם לא כן אז יופחת ההפרש בגין מחירי החלפים מתגמולי הביטוח שישולמו לו; אלא ששיעור ההפרש לא צוין בפניו.
- כן אישר התובע כי מסר למוסד המחאה כפיקדון כנגד עלות התיקון וכי זו טרם נפרעה.
- הגב' טביב הסבירה בעדותה כיצד מתבצעת פרקטיקת הקיזוזים בפועל ואת אופן חישוב ההפחתה; כמו כן, העידה הגב' טביב כי הנתבעת אינה יכולה למסור מידע מדויק על סכום ההפחתה, מאחר ועובר לתיקון הרכב יש בידי הנתבעת אומדן ראשוני בלבד של השמאי ולא את חווה"ד הסופית.
8. בסיכומיו, שב התובע על טענותיו והוסיף כי הוא מכחיש את טענת הנתבעת לפיה הוא סרב לפעול בהתאם להנחיות שמסרה לו הנתבעת; להיפך – לטענתו, הוכח כי הוא דווקא הסכים למלא אחר הנחיותיה, אלא שהמוסד המתקן הוא שסירב לעשות כן, ומשכך אין לנתבעת להפנות טענותיה בעניין זה כלפיו.
- כן טען התובע כי חרף עדותה של הגב' טביב, כמו גם לראיות עליהן מבקשת הנתבעת לבסס טענותיה ביחס לשיעור הקיזוז שנקטה בו, לא עלה בידי הנתבעת להוכיח את שיעור הקטנת הנזק הנטען.
- בנוסף, טען התובע כי הגם שהמוסד המתקן מחויב לקבל את החלפים שהלקוח מבקש לספק בעצמו, בהתאם להוראות תקנות רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב (סירוב לתת שירות), התשע"ז – 2017 (להלן: "**תקנות הרישוי**"), הרי שחובה זו אינה חלה כאשר הגוף המספק את החלפים הוא אינו הלקוח בעצמו, אלא המבטחת, או מי מטעמה.
9. בסיכומיה, שבה הנתבעת אף היא על טענותיה שבכתב ההגנה, כאשר לשיטתה הורם הנטל להוכיח את שיעור הקטנת הנזק.
- כמו כן, טענה כי היא אינה מחויבת לחשוף בפני המבוטח את "העלות החלופית שלה" בשלב שבו נמסרת לו "הודעת הגילוי" ועמה ההנחיות למבוטח כיצד עליו לפעול.
- לאחר שקראתי את כתבי הטענות וצירופותיהם, עיינתי במוצגים ושמעתי את הצדדים והעדים מטעמם, מצאתי כי דין התביעה להתקבל, כפי שאבאר להלן -
- האם הנתבעת רשאית לקזז מתגמולי הביטוח המגיעים לתובע?

בית משפט השלום בראשון לציון

20 אוקטובר 2026

תאד"מ 23-03-21387 חדד נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

10. טענות התובע, לפיהן פרקטיקת הקיזוזים אינה חוקית ומהווה פגיעה בכלל ציבור המבוטחים, או
כי הנתבעת אינה רשאית לקזז מתגמולי הביטוח המגיעים לו, או כי היא מנועה מלהחיל שינויים
בתנאי הפוליסה למפרע – הוכרעו כבר במהלך ניהול התיק:
11. ביום 19.09.23 פרסם הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הממונה") את הכרעתו
בנושא: "הכרעה בנושא תשלום תגמולי ביטוח מופחתים בביטוח רכב (רכוש) בגין הפרש במחירי
חלפים כאשר הרכב תוקן במוסך שאינו בהסדר" (להלן: "הכרעת הממונה"); שם נקבע כי
המבטחת רשאית לקזז את שיעור ההפרש שבין עלות החלפים, בכפוף לקיום חובת גילוי מורחבת,
מפורשת ובולטת למבוטח בדבר אופן הפעולה המצופה ממנו.
12. בהמשך להכרעת הממונה, פורסם חוזר ביטוח 6-1-2024 מיום 15.05.24, "הגשת תכנית ביטוח
בענף רכב רכוש" (להלן: "חוזר הגשת תכנית ביטוח"), במסגרתו נקבעו, בין היתר, הוראות לטובת
יישום פרקטיקת הקיזוזים אשר יוטמעו בפוליסות הביטוח שיופקו החל ממועד כניסת החוזר
לתוקף, 01.09.24, ואילך.
13. טענות אלו הובאו גם במסגרת עתירה שהגיש איגוד המוסכים, בג"צ 16990-11-24, איגוד
המוסכים בישראל (מלכ"ר) נ' רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון [24.02.26] (להלן: "בג"צ
החלפים"), שם טען נגד חוקיותה של פרקטיקת הקיזוזים, וכן נגד תוקפן ומעמדם החוקי של
הכרעת הממונה והוראות חוזר הגשת תכנית ביטוח; סוף דבר נדחתה העתירה, תוך שאושרר
באופן מפורש מעמדה של הכרעת הממונה כמחייבת, לרבות תחולתה למפרע ביחס למקרי ביטוח
שאירעו לפני שניתנה (ראו פסקאות 27 – 28 לפסק דינו של כב' הש' ד' מינץ).
14. אם כן, הרי שהתייתר הצורך לדון בטענות התובע להעדר חוקיות.
תחת זאת, יש לבחון האם הנתבעת עמדה בתנאים שקבע הממונה כתנאי לביצוע ההפחתה
ובהוראות החוק הרלוונטיות.
- מה בין היקף חובת הגילוי המוטלת על המבטחת לבין חובת הקטנת הנזק החלה על המבוטח –
15. כאמור, הכרעת הממונה הסדירה את התנאים שבהם תהיה המבטחת רשאית להפחית מתגמולי
הביטוח את הפרש עלות החלפים, תוך שקבעה כי היא תוכל לעשות כן בכפוף למסירת הודעת
גילוי מפורשת ובולטת למבוטח לגבי אופן הפעילות המצופה ממנו עם קרות מקרה הביטוח, לשם
קיום חובתו להקטנת הנזק, שתימסר לו במועד המאפשר לו פעולה סבירה לפני התיקון, ובכפוף
לכלל הוראות הדין הרלוונטיות, לרבות הוראות סעי' 61 לחוק חוזה הביטוח והוראות הממונה
בחוזר ביטוח 2-9-2022 מיום 02.01.22, "בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות ציבור" (להלן:
"חוזר יישוב תביעות").

בית משפט השלום בראשון לציון

20 אוקטובר 2026

תאד"מ 23-03-21387 חדד נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

16. סע' 61(א) לחוק חוזה הביטוח, שעל הוראותיו נשענת פרקטיקת הקיזוזים, מציב שתי חלופות המגדרות את היקף חובת המבוטח להקטנת הנזק: האחת, נקיטת אמצעים סבירים; השנייה, נקיטת אמצעים כפי שהורתה לו המבטחת:

"אין המבטח חייב בתגמולי ביטוח בעד נזק שהמבוטח יכול היה למנוע או להקטין,

בקורות מקרה הביטוח או לאחר מכן, בנקיטת אמצעים סבירים או אמצעים שהמבטח

הורה לו לנקוט."

ודוק, החלופה השנייה, "אמצעים שהמבטח הורה לו לנקוט", אינה מקנה למבטחת סמכות בלתי מוגבלת להכתיב למבוטח את אופן הפעולה הנדרש ממנו להקטנת הנזק ויש לבחון אם ההנחיות מצדה, אופן הפעולה הנדרש מהמבוטח והנטל שהיא מטילה עליו, עומדים במבחן הסבירות; כך גם מתוך ספרו של המלומד ש' ולר, "חוק חוזה הביטוח, התשמ"א – 1981", עמ' 240: "על המבוטח לציית להוראות המבטחת זולת אם הן כרוכות בעלות בלתי סבירה".

17. שיעור הקטנת הנזק אינו מסתכם בפער שבמחירי החלפים, אלא לאחר שקלול ההוצאות והטרחות שיידרשו מהמבוטח בנקיטת אותן פעולות לטובת הקטנת הנזק (ראו פסקה 14 לפסק דינו של כב' השי"י כשר בע"א 405/23 AIG ישראל חברה לביטוח בע"מ נ' פלונית (קטינה) [07.08.25] (להלן: "פס"ד AIG")); משכך, ברי כי את שאלת הסבירות יש לבחון בזמן אמת, ולא כחוכמה שבדיעבד, בהתאם לנסיבות המקרה, ובכללן המאמץ, הטרחה וההוצאות שנדרשים מהמבוטח על מנת למלא אחר הנחיות המבטחת (אליאס, "דיני ביטוח", מהד' שלישית, 2016, עמ' 1005; ע"א 7298-10, הדר חברה לביטוח בע"מ נ' אחד העם מזון והשקעות בע"מ [09.07.12] (להלן: "פס"ד הדר")); וראו גם פסקה 3 לפסק דינה של כב' השי"י ג' כנפי-שטייניץ בבג"צ החלפים).

דהיינו, מידת סבירות האמצעים הנה בהכרח נגזרת של היחס שבין שיעור הקטנת הנזק הצפוי לבין הטרחה וההוצאות הכרוכות בנקיטת האמצעים הנדרשים מהמבוטח.

18. ברוח דברים אלו, קבע הממונה, בסע' 3.א לחוזר הגשת תכנית הביטוח, כי במסגרת הגילוי למבוטח יש להתייחס לכללי ההפחתה של תגמולי הביטוח, אשר יביאו בחשבון, גם את סבירות האמצעים שהמבוטח נדרש לנקוט, וגם את מחירי החלפים לאחר הנחות, העמלות שישולמו למוסך וכיוצא:

"חברת ביטוח תעדיכן את נוסח הגילוי למבוטח בתכנית הביטוח על מנת שבמקרה של

הקטנת נזק במוסך שאינו בהסדר, תעמוד בחובותיה לפעול בתום לב ובהוגנות כלפי

המבוטח. במסגרת זו, תתייחס חברת הביטוח בגילוי למבוטח בתכנית הביטוח לכללי

ההפחתה של תגמולי הביטוח במקרה של הקטנת נזק. כללי ההפחתה יוגשו לאישור

הרשות במסגרת בקשה להנהגת תכנית הביטוח, ויביאו בחשבון, בין היתר, את

סבירות האמצעי שהמבוטח נדרש לנהוג לפיו, את מחירי החלפים ברי ההשגה לאחר

בית משפט השלום בראשון לציון

20 אוקטובר 2026

תאד"מ 23-03-21387 חדד נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

הנחות, את העמלות שישולמו למוסך בגין החלפים ואת עלות תיקון הרכב על ידי

המוסך. (ההדגשה אינה במקור)

בדברי ההסבר הבהיר הממונה כי מטרתן של ההוראות שבסעי' 3.א הנ"ל הינה שכללי ההפחתה שהמבטחת מבקשת להחיל ישקפו הליך הוגן כלפי המבוטח ולהביא לידי ביטוי את חובותיה של המבטחת לפעול בתום לב ובהוגנות כלפי המבוטח, גם לעניין הקטנת הנזק.

אמנם, חוזר הגשת תכנית ביטוח אינו חל ביחס לפוליסה בעניין דנן; אולם יש בדברים שהובאו שם כדי לגלות את דעתו של הממונה, אשר רואה לנכון לשקף למבוטח, בין היתר, הן את טיבן של הפעולות הנדרשות ממנו והן את עלויות החלפים; הדבר בבחינת קל וחומר, כאשר האפשרות להפחתת תגמולי הביטוח בגין הפרש עלויות החלפים אינה מצוינת בפוליסה שהופקה עוד בטרם החליטה הנתבעת לנקוט קיזוז כאמור (ראו בעניין זה שוב מתוך הכרעת הממונה והדברים שהובאו שם בנוגע לאי הבהירות ביחס לפוליסות שאינן כוללות ההודעה בדבר האפשרות לקיזוז), אזי נראה אך נכון לדרוש מהמבטחת לעמוד בחובת גילוי שהיקפה לא יפחת מהפירוט הנדרש ממנה בניסוח תנאי הפוליסה.

19. לאור כל אלו, סבורני כי מתחייבת המסקנה לפיה יש לחייב את המבטחת לפרוש בפני המבוטח, במסגרת הודעת הגילוי, את התמונה המלאה, ככל שניתן, לרבות שיעור הקטנת הנזק הצפוי, גם אם בקירוב; שאם לא כן, הרי שלא אפשרה למבוטח לבחון את סבירות האמצעים הנדרשים ממנו בזמן אמת.

לטעמי, הסתרת מידע הנוגע לשיעור הקטנת הנזק הצפוי עומדת בסתירה לחובת תום הלב וההגינות החלה על המבטחת.

מן הכלל אל הפרט –

20. מקרה הביטוח שבעניינינו אירע עובר להכרעת הממונה, ומשכך יכולה הנתבעת להסתפק בהודעת גילוי לתובע במועד הדיווח על קרות מקרה הביטוח, ובלבד שזו תהווה גילוי בולט מספיק, כאמור בסעי' 8.ה להכרעת הממונה:

"בכל הנוגע למקרי ביטוח שאירעו עד למועד פרסום הכרעה זו - חברת ביטוח נדרשת לבחון האם ההפחתה בוצעה לאחר מתן גילוי בולט למבוטח שאפשר למבוטח לפעול על מנת להקטין את הנזק וכי המבוטח קיבל את הודעת החברה בפתיחת התביעה או טרם תיקון הרכב, וזאת ככל שהמבוטח הודיע לה על קרות מקרה הביטוח מיד לאחר שנודע לו עליו. ככל שחברת הביטוח ביצעה הפחתת תגמולי ביטוח ללא מתן גילוי במקרה בו המבוטח יידע אותה על קרות מקרה הביטוח כאמור, תברר חברת הביטוח

בית משפט השלום בראשון לציון

20 אוקטובר 2026

תאד"מ 23-03-21387 חדד נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

- 1 האם תגמולי הביטוח ששילמה היו נמוכים מסכום התיקון ששולם על ידי המבוטח
- 2 (בניכוי השתתפות עצמית), וככל שקיים הפרש, עליה להשיבו למבוטח."
- 3 21. לטענת הנתבעת, היא מילאה אחר ההוראות שבהכרעת הממונה בדבר מתן הודעת גילוי והסבירה
- 4 לתובע אודות חובתו להקטנת הנזק, כמו גם אודות הנוהל להספקת החלפים באמצעותה; כן
- 5 הובהר לו כי אם המוסך לא ישתף פעולה עם התובע אזי יופחת ההפרש מתגמולי הביטוח שישולמו
- 6 לו.
- 7 הגם שהנתבעת אינה מפנה לתוכן הודעת הגילוי, אלא הפניה כללית לשיחות שנערכו עם התובע
- 8 ועם נציג המוסך המתקן, ולא טרחה לבאר מדוע יש לראות בתוכן של אלו כהודעה מספקת;
- 9 אביא את עיקרן של השיחות להלן:
- 10 • כבר במהלך השיחה בה דיווח התובע לנציגת הנתבעת, **שירה**, על התאונה, נמסר לו כי עליו
- 11 לאפשר את הספקת החלפים באמצעותה ושם לא יסופקו החלפים באמצעותה אזי יהיו לכך
- 12 השלכות; **התובע מצדו, מבין ומביע את הסכמתו** (נספח 3 לבקשה מיום 07.09.23; להלן: **"השיחה הראשונה"**).
- 13
- 14 • לאחר אותה שיחה, התקשר נציג הנתבעת, **שמעון**, אל המוסך המתקן ושוחח עם מנהל
- 15 המוסך, **נסיר**, במהלכה מציע שמעון לספק את החלפים למוסך באמצעות הנתבעת, אך **נסיר**
- 16 **מסרב** (נספח 4 לבקשה מיום 07.09.23; להלן: **"השיחה עם המוסך"**).
- 17 • לאחר מכן התקשרה אל התובע נציגה נוספת של הנתבעת, **לינור**, שעדכנה אותו בדבר סירוב
- 18 המוסך לקבל את החלפים מהנתבעת וציינה בפניו כי "אם יהיה איזשהו חלק שיוחלף שאני
- 19 יכולתי להשיג אותו בזול יותר, אז זה יקוזז מהתשלום" (נספח 4 לבקשה מיום 07.09.23; להלן: **"השיחה השנייה"**).
- 20
- 21 • כמו כן, באותו היום, שלחה הנתבעת לתובע מסרון (נספח 2 לבקשת הנתבעת מיום 07.09.23)
- 22 ובו נכתב כך:
- 23 "בהמשך לשיחתנו מצורפים פרטי התקשורת לצורך הזמנת החלפים.
- 24 התחייבותנו לתשלום ואישור ההזמנה בכפוף לקבלת אומדן הנזק מהשמאי
- 25 ובדיקתו, טרם תחילת תיקון הרכב ובכפוף לתנאי הפוליסה וקיום חבות."
- 26 22. ספק רב אם יש באותן שיחות, כדי להוות הודעת גילוי מספיקה, הן לעניין אופן הפעולה הנדרש
- 27 מהתובע, והן לעניין שיעור הקטנת הנזק הצפוי, או שיעור ההפחתה הצפוי באם לא יפעל ע"פ
- 28 הנחיותיה:
- 29 22.1. אשר להנחיות הנתבעת ביחס לאופן הפעולה המצופה מהתובע – הרי שהלכה למעשה,
- 30 **הנתבעת לא מסרה לתובע כל הנחיה לביצוע פעולה**; אמנם, במהלך השיחה הראשונה

בית משפט השלום בראשון לציון

20 אוקטובר 2026

תאד"מ 23-03-21387 חדד נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

1 התובע עודכן אודות האפשרות של הפחתה מתגמולי הביטוח, אולם לא נדרש ממנו לעשות
2 דבר מלבד להביע את הסכמתו לכך שהנתבעת תספק את החלפים למוסד – הא ותו לא ;
3 התובע נתן את הסכמתו ואף שאל מיוזמתו אם עליו לפנות למוסד, ונענה כי הפניה למוסד
4 תעשה ע"י הנתבעת (ראו למשל בעמ' 10 ש' 5 – 14 לתמליל); וכך היה.

5 22.2. בנוגע לשיעור הקטנת הנזק - אין חולק כי נתון זה לא הובא בפני התובע, אלא לאחר
6 שבוצעה ההפחתה מתגמולי הביטוח.

7 הגב' טביב ביקשה לטעון בקשר לכך בעדותה, כי הנתבעת אינה יכולה לספק מידע מדויק
8 אודות שיעור ההפחתה הצפוי, מאחר ובאותו שלב, טרם החלתיקון הרכב, יש בידי הנתבעת
9 אומדן ראשוני בלבד, ולא את חווה"ד הסופית; נטען שבין לבין יכול להתגלות פער
10 משמעותי; לצד זאת, הודתה הגב' טביב כי הנתבעת כן יכולה לציין את שיעור ההפחתה
11 באחוזים מיד עם קבלת הדיווח על התאונה, ללא קשר לאומדן הנזק, או חווה"ד שמאי; ראו
12 מתוך עדותה בעמ' 21 ש' 31 – עמ' 22 ש' 38 לפרוטוקול.

13 ציון שיעור ההפחתה הצפוי, גם אם באחוזים (כשיעור ההפחתה היחסי הצפוי מסך עלות
14 החלפים), יכול ויש בו די על מנת לעמוד בדרישה להודעת גילוי בולט; אעפ"כ, הנתבעת
15 בחרה להסתיר במכוון את שיעור הקטנת הנזק הצפוי מהתובע, מבלי לבאר לו את היקף
16 הסיכון שהוא נדרש לקבל על עצמו.

17 22.3. אני ער לפסקי הדין שניתנו בעניין הדרישה להודעת גילוי מספיקה, ואליהם מפנה הנתבעת:
18 ע"א 54754-10-23, איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ נ' צבי קרוטמן [23.01.24] (להלן:
19 "פס"ד קרוטמן") וכן בע"א 30159-02-24, איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ נ' פארן
20 [22.05.24] (להלן: "פס"ד פארן"), במסגרתם קיבל בית המשפט המחוזי את עמדת
21 המבטחת, לפיה המידע שנמסר למבוטח היה בבחינת הודעת גילוי מספיקה; אעפ"כ, איני
22 סבור כי יש בפסקי דין אלו כדי לשנות מהתוצאה במקרה דנן:

23 ראשית, מעיון בפסקי הדין שם נראה על פניו כי המבוטחים זכו להודעת גילוי מפורטת יותר
24 מאשר זו שנמסרה לתובע כאן, כפי שניתן להיווכח מעיון בציטוטים שהובאו מתוך הודעת
25 הגילוי שם.

26 שנית, אמנם פסקי הדין הנ"ל ניתנו לאחר הכרעת הממונה ולאורן של ההנחיות שנקבעו
27 שם; אלא שלאחר שניתנו, פורסם חוזר הגשת תכנית הביטוח, ועמו ההנחיה המפורשת
28 בנוגע לפרטים ולמידע שעל המבטחת לכלול בתנאי הפוליסה, על מנת שתוכל להכשיר את
29 פרקטיקת הקיזוזים; כמו גם פסה"ד שניתן בבג"צ החלפים, שבמסגרתו עמד בית המשפט,
30 בין היתר, על הצורך בשקיפות מול המבוטח גם לעניין מחירי החלפים (פסקה 2 לפסק דינה
31 של כב' הש' כנפי-שטייניץ).

32 לעניות דעתי, אירועים אלו, שהתרחשו כאמור לאחר פרסומם של פסקי הדין בעניין
33 קרוטמן ופארן, מחייבים בחינה מחודשת של היקף הודעת הגילוי הנדרשת מהמבטחת.

בית משפט השלום בראשון לציון

20 אוקטובר 2026

תאד"מ 23-03-21387 חדד נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

23. כמו כן, הנתבעת כלל אינה מציינת כיצד באה לידי ביטוי הפרת חובת הקטנת הנזק מצדו של התובע, או מדוע היא סבורה כי לא מילא אחר הנחיותיה; שהרי התובע הסכים לשיתוף פעולה מלא עם ההנחיות שקיבל מהנתבעת ומילא אחריהן כפי שהתבקש; ראו למשל, מתוך השיחה הראשונה: שם בעמ' 10 ש' 5 – 14 לתמליל, כפי שכבר הוזכר לעיל; ובהמשך, בעמ' 13 ש' 17 – 21 לתמליל, שם התובע מצהיר על כוונתו לשתף פעולה עם הנתבעת ואף שואל מה עליו לעשות; וכך גם בעמ' 14 ש' 16 – עמ' 15 ש' 2 לתמליל; ואם לא די בכך, הרי שבסיכומה של השיחה הראשונה התובע מוסר לשירה את מספר הטלפון של המוסך המתקן, על מנת שתבצע את התיאום הנדרש להספקת החלפים.
- כאמור, נסיר הוא שמסרב להצעת הנתבעת; אולם, וזאת יש לבאר – נסיר לא התנגד להספקת החלפים ע"י הנתבעת, אלא לגובה העמלה שהנתבעת ביקשה לכפות עליו, כפי שעולה מתמליל השיחה עם המוסך; עוד נכון לציין כי נציג הנתבעת לא טען בפני נסיר כי הוא מחויב ע"פ תקנות הרישוי לקבל את החלפים מהנתבעת.
- גם במהלך השיחה השנייה עם התובע, כל שנמסר לתובע הוא דבר סירובו של המוסך והובהר כי "אם יהיה איזשהו חלק שיוחלף שאני יכולתי להשיג אותו בזול יותר, אז זה יקוזז מהתשלום"; היינו, גם לאחר שנמסר לתובע כי המוסך סרב להספקת החלפים באמצעות הנתבעת, לא נאמר לו כי באפשרותו לכפות את הספקת החלפים על המוסך, בהתאם לתקנות הרישוי או כל הוראת חוק אחרת, או כיצד עליו לפעול משלב זה, על מנת לקיים את חובתו להקטנת הנזק; הלכה למעשה, הציבה הנתבעת את התובע בפני סנקציה, לפיה עליו לשאת בתוצאת סירובו (לכאורה) של המוסך לקבל את החלפים מידיה, בתנאים שהציבה.
24. נראה כי הנתבעת מבקשת לבסס הטענה להפרת חובת הקטנת הנזק, לא על הפרת התובע את הנחיותיה, אלא על מבחן התוצאה; אולם, מעת שהתובע מילא אחר הנחיותיה של הנתבעת, הרי שיצא ידי חובה, ללא קשר למבחן התוצאה, והיא מושתקת מלטעון נגדו בעניין זה; שכן, בהינתן שהנחיות הנתבעת מולאו על ידי התובע באופן מלא, היא אינה יכולה לזקוף לחובתו את עמדתו של המוסך המתקן (שמטעמים השמורים עמו, בין אם פעל בניגוד לדין ובין אם לאו, בחר לסרב לשתף פעולה עם הנתבעת) ובוודאי שלא מלמדת כי התובע הפר את חובת הקטנת הנזק.
- על כן, מקובלת עלי עמדת ב"כ התובע כי הנתבעת אינה יכולה להלין על חוסר שיתוף פעולה מצד התובע, או כי הפר את חובת הקטנת הנזק.
- הנתבעת מצדה לא ראתה להשיב לטענה זו, הגם שהוזכרה בסיכומיה.
25. סבורני כי במקרה דנן, כישלונה של הנתבעת להתנהל מול המוסך מלמד דווקא כי דרישתה להשית על התובע את האחריות לקבלת הסכמת המוסך לתנאים שהנתבעת מבקשת להכתיב לו, אינה דרישה סבירה מהתובע כלל ועיקר.

בית משפט השלום בראשון לציון

20 אוקטובר 2026

תאד"מ 23-03-21387 חדד נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

גם לו הייתה הפניה למוסד נעשית ע"י התובע, ולא ע"י נציג הנתבעת, והמוסד היה עומד בסירובו, חרף החובה המוטלת עליו מכח תקנות הרישוי – כיצד מצופה מהמבוטח לנהוג אז? האם מוטל עליו להתעמת עם המוסד שמספק לו שירות משך עשרים השנים האחרונות (כך מתוך השיחה הראשונה)? האם עדיין ניתן לראות בו כמי שהפר את חובת הקטנת הנזק, או שמא יצא ידי חובה? שאלה דומה עלתה גם בפסק דינה של כב' הש' כנפי-שטייניץ (מתוך פסקה 3 בבג"צ החלפים):

"כך למשל, שאלה היא, האם ציפייה כי המבוטח ישמש כגורם המקשר והמתאם בין המבטחת, כספקית החלפים, לבין המוסד, מקום בו התיאום הלוגיסטי עלול להתברר כמורכב ומכביד, הינה דרישה סבירה; והאם בכל מקרה ומקרה דרישת מבטחת כי מבוטח יוותר על המוסד בו הוא נוהג לתקן את רכבו לטובת מוסד הסדר, מקום בו חוזה הביטוח מאפשר לו תיקון במוסד לפי בחירתו – עומדת במבחן הסבירות."

לטעמי, הנחיות המבטחת אינן יכולות להתקבל כסבירות, אם נוסף על הדרישות מהמבוטח לנקוט פעולות מסוימות, היא מתנה את התשלום בהסכמת המוסד המתקן לתכתיביה לעניין מחירי החלפים; לחילופין, מקום בו פנה המבוטח בניסיון לספק את החלפים באמצעות הנתבעת, בהתאם להנחיותיה, ונתקל בסירוב מצד המוסד המתקן – יש לראות בו כמי שמילא חובתו ולא תתקבל טענה להפרת חובת הקטנת הנזק מצדו.

מסקנה זו עולה בקנה אחד עם הגישה המעוגנת בפסיקה, לפיה "ככלל, התרשלות המבוטח בהקטנת הנזק אינה מצדיקה את הפחתת תגמולי הביטוח, אלו יופחתו כאשר מבוטח פעל באדישות ובאי איכפתיות לגבי האפשרות של הקטנת הנזק (אליאס, דיני ביטוח, מהד' שלישית, 2016, בעמ' 1004 – 1005)" (מתוך ת"א 59851-11-19, מצד עתרת בע"מ נ' איי אי ג'י ישראל חברה לביטוח בע"מ [12.01.26] וכן ראו גם פסקאות 57 – 58 לפסק דינה של כב' הש' י' וילנר בע"מ 4431-17, פלוני נ' פלוני [03.10.19]); קרי, ככל שמילא התובע אחר הנחיות הנתבעת בתום לב, ללא קשר ליכולת השכנוע הנדרשת ממנו בניהול המו"מ עם המוסד על התנאים שהציבה הנתבעת, הרי שיצא ידי חובתו ולא יראו בו כמי שהפר את חובת הקטנת הנזק.

26. בשולי הדברים, אוסיף כי אמנם לא מקובלת עלי עמדת התובע לפיה הוראות תקנות הרישוי לעניין חובת המוסד לקבל החלפים מאת הלקוח, חלות רק לגבי הלקוח בעצמו, ולא לגבי המבטחת, או מי מטעמה; אך ממילא אין בכך לשנות מהתוצאה אליה הגעתי.

27. לסיכום – משלא סופק לתובע מידע מלא אודות שיעור הקטנת הנזק הצפוי, לצד הפעולות הנדרשות ממנו, לא קיימה הנתבעת את חובתה בדבר מתן גילוי בולט ומפורש.

לעומת מחדלה זה, התובע מילא אחר הנחיות הנתבעת בעצם מתן ההסכמה לאפשר לה לספק החלפים; סירוב מצד המוסד מלקבל את החלפים שתספק הנתבעת, גם אם לכאורה נעשה בניגוד לדין, אינו משית על התובע אחריות בגין הפרת חובת הקטנת הנזק מצדו.

בית משפט השלום בראשון לציון

20 אוקטובר 2026

תאד"מ 23-03-21387 חדד נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

28. משנמצא כי הנתבעת לא קיימה את חובת הגילוי המוטלת עליה, וכי התובע שיתף פעולה עם הנחיות הנתבעת, ככל שנדרש, אזי יש לדחות טענתה להפרת חובת הקטנת הנזק.

למעלה מן הצורך, אדרש גם לשאלת הוכחת שיעור הקטנת הנזק:

הנטל להוכיח את שיעור ההקטנה שקוזז –

29. כידוע, הטוען להפרת חובת הקטנת הנזק, נדרש להראות, לא רק כי הניזוק לא פעל כנדרש לשם הקטנת הנזק, אלא גם כי אכן ניתן היה להקטין את הנזק, כמו גם את שיעור הקטנת הנזק הנטען (ראו למשל פס"ד הדר ובג"צ החלפים).

30. אציין כבר עתה כי יש לדחות טענת התובע לפיה היה על הנתבעת להציג חוו"ד נגדית על מנת לבסס טענותיה ביחס לעלות החלופית של החלפים: מסקנה זו נלמדת מתוך פסקה 30 לפסק דינו של כב' הש' מינץ בבג"צ החלפים, שם הובהר כי הגם ששמאי רכב נדרש לכלול בחוות דעתו את מחירם הקטלוגי של החלפים הדרושים לתיקון, הרי שמדובר בפעולה טכנית של ציטוט המחיר הקטלוגי, ואינה קביעה שמאית-מקצועית שהינה בבחינת עניין שבמומחיות; משכך, היא אינה נדרשת לבסס את עמדתה באמצעות חוו"ד מומחה.

31. הנתבעת כן מבקשת להוכיח את שיעור ההפחתה הנטען, 8,666 ₪, באמצעות טבלת ההנחות מספקי החלפים שלה, הצעות מחיר וחשבוניות לדוגמא, אשר לשיטתה מלמדים על שיעור הקטנת הנזק שניתן היה להשיג, לו היה מתאפשר לה לספק את החלפים בעצמה.

בסיכום טענותיה טוענת הנתבעת כי "הגישה לבית המשפט את האסמכתא לגבי העלות של החלפים שהותקנו ברכבו של התובע לו היו נרכשים על ידה" וכי "אסמכתא זו לא הופרכה על ידי התובע ולפיכך יש לקבלה כראיה לגובה העלות החלופית ולתקינות הקיזוז שביצעה הנתבעת מדרישת התובע לתגמולי הביטוח" (מתוך סעי' 27 לסיכומים מטעם הנתבעת).

אלא שהנתבעת אינה מפנה לאסמכתא מסוימת: האם למסמך ספציפי שהוגש, או לאותם המסמכים שהגישה במהלך ניהול התיק, כפי שנעשה למשל במסגרת בקשתה מיום 07.09.23 או בבקשתה מיום 16.04.25; כך או כך, לא הובא כל הסבר לפיו יש ללמוד מתוך אסמכתא כזו או אחרת על הוכחת שיעור הקטנת הנזק הנטען; וממילא, **מסמכים אלו הוגשו שלא באמצעות עורכייהם, ועל כן לא ניתן להעניק להם משקל ראייתי של ממש, אם בכלל.**

32. בהמשך, בסעי' 38 לסיכומיה, טוענת הנתבעת כי "על פי ההסכמים שצורפו לכתב התביעה, הנתבעת רוכשת מהספק קייזמן את החלפים לרכב טויוטה בהנחה של 55%. יחד עם זאת, בתקופה רלוונטית, ההנחות שניתנו על חלקי טויוטה היו גבוהות יותר ולכן הספק קייזמן המציא לנתבעת הצעת מחיר ספציפית

בית משפט השלום בראשון לציון

20 אוקטובר 2026

תאד"מ 23-03-21387 חדד נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

- 1 עם ההנחה שהייתה רלוונטית לאותה עת", כשהיא מבקשת להפנות למסמך שלטענתה הוגש ביום
2 12.03.24.
- 3 אלא שלתיק לא הוגשו הסכמים, לא עם כתב התביעה ולא בכלל; אם כבר, הרי שהתובע עתר
4 לגילוי ההסכמים ובקשתו נדחתה, בין היתר מנימוקי הנתבעת (ראו הדיון בבקשה מס' 4 בתיק,
5 ובפרט סע' 6 לתגובת הנתבעת מיום 28.12.23).
- 6 בנוסף, לא הוגשה לתיק הצעת המחיר אליה מפנה הנתבעת, ויש אך להניח כי נפלה לדבר טעות,
7 וכי היא כיוונה להצעת המחיר שהוגשה על ידה ביום 08.10.24, בהמשך לאמור בתגובתה מיום
8 28.12.23.
- 9 33. גם אם נניח, על סמך הגיונם של הדברים, כי אכן נפלה שגיאה בניסוחם וכוונת הנתבעת הייתה
10 להצעת המחיר שהוגשה אך ביום 08.10.24, אין בכך לתמוך בגרסתה:
- 11 ראשית, כאמור, הצעת המחיר לא הוגשה באמצעות עורכה, ובהתאם משקלה הראייתי נמוך, אם
12 בכלל קיים.
- 13 שנית, הצעת המחיר אינה מסמך מחייב, ואין כל ראיה כי מדובר במחירים אותנטיים (ראו למשל
14 בע"א 12033-03-12, אייל בניאן נ' עזבון המנוח יעקב ליבלזון ז"ל [13.07.15]) וכן בת"א 17857-
15 08-22, שחם - גיא בע"מ נ' קש חתמים בינלאומיים סוכנות לביטוח כללי (2010) [25.12.24];
16 שהרי מטעם זה בדיוק הנתבעת בעצמה לא הייתה מסכימה לקבל הצעת מחיר כאומדן לנזק
17 שנגרם לרכב המבוטח, אלא עומדת על קבלת חו"ד שמאי הכפוף לאמות מידה מקצועיות; אמנם,
18 קיימים מקרים בהם ניתן לחרוג מן הכלל, אך איני סבור, וממילא לא נטען, כי ענייננו נמנה על
19 אותם מקרים חריגים.
- 20 שלישית, מדובר בהצעת מחיר שהופקה אך ביום 10.03.24, כ- 15 חודשים לאחר התאונה, כך
21 שבהכרח היא אינה משקפת את מצב הדברים בזמן אמת; הדברים מקבלים משנה תוקף לאור
22 האמור לעיל באשר לאופייה הבלתי מחייב של הצעת המחיר, בהיותה הצעה בלבד, ותו לא.
- 23 לראיה, ראו למשל חשבונית לדוגמא שצירפה הנתבעת בבקשתה מיום 07.09.23 (שם בעמ' 41),
24 לפיה התקבלה הנחה בשיעורים שונים, החל מ- 15% ועד 30%, ביחס לכל אחד מהחלפים, ובכל
25 מקרה לא הנחה המגיעה לכדי שיעור של 63% או 55% כפי שנטען בסיכומים; כן ניתן להבחין
26 בפערים דומים בחשבוניות והצעות מחיר נוספות שצירפה הנתבעת לבקשותיה.
- 27 רביעית, ההפחתה הנומינאלית הנזכרת בהצעת המחיר, על אף שהופקה בדיעבד, כלל אינה תואמת
28 לטבלת הנחות של אותו ספק חלפים – קיזמן מסחר בחלקי חילוף, או לאופן החישוב אותו מציעה
29 הנתבעת בסע' 37 לסיכומיה:
- 30 לטענת הנתבעת, וע"פ טבלת ההנחות של קיזמן (עמ' 7 לבקשה מיום 16.04.25), חלקי מעטפת
31 מקוריים, כאלו שהוחלפו ברכבו של התובע, נמכרים לנתבעת בהנחה של 55%; אלא שעיון בהצעת

בית משפט השלום בראשון לציון

20 אוקטובר 2026

תאד"מ 23-03-21387 חדד נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

- 1 המחיר, שהופקה כאמור ביום 10.03.24 – למעלה משנה לאחר התאונה, מגלה כי ההנחה הנקובה
2 שם שוות ערך לשיעור של 63%, כפי שטוען התובע.
- 3 על מנת ליישב את הפער, ביקשה הנתבעת להסביר כי אכן הפחיתה 63% ממחיר החלפים, אך
4 הוסיפה את גובה העמלה שהייתה משולמת למוסד, בשיעור 15% בתוספת מע"מ, על אף שאינה
5 מחויבת בכך ע"פ דין, כך שלטענתה ההפחתה בפועל עומדת על שיעור של 48% בלבד (ראו גם מתוך
6 עדותה של הגב' טביב בעמ' 31 ש' 19 – 22 לפרוטוקול).
- 7 התחשיב המוצע על ידי הובא לראשונה אך בעדותה של הגב' טביב (הגם שלכאורה הוא נלמד
8 מהודעת התשלום), ואעפ"כ הוא אינו מתיישב עם הסכום שקוזז בפועל: אם הנתבעת טוענת כי
9 קיזזה שיעור של 48% בלבד, הרי שהיה עליה להפחית מתגמולי הביטוח סך של 6,603 ₪ בלבד,
10 ולא 8,666 ₪, כפי שנהגה; לחילופין, אם לנהוג ע"פ אותם עקרונות, היה על הנתבעת לקזז מהתובע
11 שיעור של 40% לכל היותר (שיעור הנחה של 55% בניכוי עמלה למוסד בשיעור 15%), היינו סך של
12 5,503 ₪ בלבד.
- 13 חמישית, כל ההסברים הללו עומדים בסתירה לטענת הנתבעת לפיה במועד הרלוונטי לתאונה נהג
14 הספק להעניק שיעורי הנחות גדולים יותר, מאשר בהווה (סעי' 38 לסיכומי הנתבעת); טענה
15 שנשמעה מצד הנתבעת אך בסיכומים, וכאמור סותרת את הסתמכותה על טבלת ההנחות
16 שהוגשה, מבלי שביארה כבר אז כי מדובר בטבלת הנחות שאינה רלוונטית.
- 17 למעשה, טענה זו, המגלה כי שיעורי ההנחות יכולים להשתנות (מבלי שניתן לאמתה), אך מדגישה
18 ביתר שאת את הצורך בגילוי שיעור ההפחתה הצפוי כבר בשלב הודעת הגילוי.
- 19 **34. עצם העובדה שהתקבלו מספר הצעות מחיר או חשבוניות המעידים על שיעורי הנחות שונים, כמו
20 גם העובדה כי התחשיב שהציעה הנתבעת בעצמה (אפילו בדיעבד) אינו עולה בקנה אחד עם הסכום
21 שקוזז בפועל; והטענה לפיה שיעורי ההנחות שהעניק לה הספק השתנו במרוצת הזמן; מלמדים
22 כי אין לקבל את גרסתה ביחס לשיעור ההפחתה; למצער, יש לקבוע כי לא הוכח שיעור הקטנת
23 הנזק שניתן היה להשיג בזמן אמת.**
- 24 **35. ענייננו אך מדגיש מדוע יש הכרח לכלול במסגרת הודעת הגילוי גם את שיעור ההפחתה הצפוי
25 ואופן חישובו; שכן, הסתרתו של נתון זה מפני המבוטח בזמן אמת מגביר את החשש מפני קביעות
26 שרירותיות של המבטחת והעדר כל אפשרות לפקח על הסכומים שמקוזזים מתגמולי הביטוח;
27 הראיה כי הנתבעת בעצמה אינה מסוגלת להסביר, או לשחזר, את התחשיב שהצדיק את הסכום
28 שקוזז בפועל.**
- 29 נכונים בעניין זה, גם הפעם, דבריה של כב' הש' כנפי-שטייניץ בבג"צ החלפים (שם, בפסקה 2):
- 30 "... פרקטיקת הקיזוזים בה נוהגות חברות הביטוח לגבי מחיר החלפים, אשר
31 בצוק העיתים קיבלה גושפנקא מן המאסדר, מעבירה למעשה את המילה
32 האחרונה לעניין שומת הנזק מן השמאי לחברת הביטוח. אף אם דה-יורה

בית משפט השלום בראשון לציון

20 אוקטובר 2026

תאד"מ 23-03-21387 חדד נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

- 1 השמאי קובע את שומת הנזק הפורמאלית, הרי שדה-פקטו את השומה הסופית
2 מכתיבה המבטחת עצמה, באמצעות מנגנון ההפחתה של מחיר החלפים.
3 האסדרה מתירה לחברת הביטוח לנכות למבוטח חלק מתגמולי הביטוח להם
4 הוא זכאי, בגין ההפרש בין מחיר היבואן שציין השמאי בשומתו ל"בין הסכום
5 אותו הייתה משלמת חברת הביטוח עבור אותם החלפים אם אלה היו
6 נרכשים מספקי חלפים איתם התקשרה" או "בגין הנחה הניתנת על ידי
7 מוסך על סך עלות התיקון". לשיטת איגוד חברות הביטוח, מדובר ב"מחיר
8 שוק אמיתי" שבין מוכר מרצון לקונה מרצון, אולם לכאורה מדובר במחיר
9 שנקבע על ידי המבטחות על פי מנגנון שאינו מבוקר ואינו שקוף, ולמצער
10 אינו שקוף למבוטח. מן הראוי שהמאסדר ייתן דעתו לסוגיה זו."
- 11 **36.** בנוסף, הנתבעת אינה מתייחסת כלל לעלויות ולטרחי הכרוכות בהקטנת הנזק ע"פ הנחיותיה,
12 אותן יש לשקלל בחישוב שיעור הקטנת הנזק בפועל; היא לוקחת בחשבון רק את שיעור ההקטנה
13 הגולמי, הבא לידי ביטוי בהפרש מחירי החלפים; כך שגם לו היה עולה בידה להוכיח את שיעור
14 ההפחתה, לא היה בכך כדי לקבוע את שיעור הקטנת הנזק בפועל:
- 15 אודות העלויות והטרחי אשר יידרש להן התובע נלמד מהשיחה הראשונה, אשר במהלכה מבקשת
16 נציגת הנתבעת, שירה, להדגיש בפני התובע כי כדאי ועדיף לו שיבחר במוסך הסדר, על אף
17 התנגדותו הנחרצת לכך; למעשה, עיקרה של השיחה, משך 23 דקות, עוסק בהסברים חוזרים
18 ונשנים אודות כדאיות הפניה למוסך הסדר על פני המוסך אותו מכיר התובע, תוך שהיא רומזת
19 לעיכובים אפשריים באם לא ישכיל לעשות כן:
- 20 כך למשל, בעמ' 7 ש' 2 – 7 לתמליל השיחה הראשונה:
- 21 **"שירה:** ... אם זה מוסך שהוא לא בהסדר החברה לא סומכת והיא צריכה שתעביר חש..
22 הערכת שמאי תוך עשרים וארבע שעות יישלחו לך את החלקים לרכב
23 מהדלפק חלפים שלנו שזה עוד משהו שמאריך את התהליך ואם אין שיתוף
24 פעולה מקוזזים, לא הייתי ממליצה להיכנס לשם, גם אני באה וממליצה לך מוסך
25 מקצועי כאילו, אתה מבין?"
- 26 ובהמשך, בעמ' 8 ש' 1 – 19:
- 27 **"התובע:** לא, אין לי בעיה לשתף פעולה, רק אני כל כך לא מכיר את המוסכים האחרים
28 שאני מעדיף במוסך שנותן לי ...
- 29 **שירה:** אני מבינה מה אתה אומר אבל בסופו של דבר זה כן הגיונית כאילו יותר משתלם
30 לך למוסך שעובד עם החברה.

בית משפט השלום בראשון לציון

20 אוקטובר 2026

תאד"מ 23-03-21387 חדד נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

1 ... ..
2 **התובע:** לא, לא, לא אכפת לי לשלם אלפיים ארבע מאות שקל, אין לי בעיה.
3 **שירה:** כן, אבל זה העניין גם של ה .. עכשיו להזמין חלקים מאיתנו ולחכות עד
4 **שתתחיל תיקון.**
5 **התובע:** אה, החלקים זה ממכם?
6 **שירה:** כן, זה מה שאני מנסה להסביר לך שאתה צריך להעביר אלינו הערכת שמאי ואז
7 להזמין את החלקים מהדלפק שלנו, תוך עשרים וארבע שעות זה אמור להגיע
8 **ואם אין שיתוף פעולה אז יקוזו לך בתביעה,** כאילו ..
9 **התובע:** את יכולה לתת לי טלפון ישיר שלך שאני לא יחכה כבר יומיים."

10 לא זו בלבד שיש טעם לפגם באופן שבו משדלת נציגת הנתבעת את התובע, לבחור במוסד הסדר ;
11 אלא שעצם העובדה כי נציגת הנתבעת מגלה בפני התובע אודות קיומה של אפשרות ממשית
12 לעיכובים בהספקת החלפים באמצעותה, אם יבחר במוסד שאינו מוסד הסדר, בהכרח מאיינת
13 את טענתה בנוגע לשיעור הקטנת הנזק, ככזה השווה להפרש במחירי החלפים ; שכן יש לשקלל
14 בשיעור הקטנת הנזק גם את העלות והטרחה הכרוכות בעיכוב או הארכת משך תיקון הרכב, כגון :
15 השכרת רכב חלופי, שימוש בתחבורה ציבורית וכיוצ"ב, נוסף על הוויתור המצופה ממנו לתקן את
16 הרכב במוסד לבחירתו.
17 העובדה כי במהלך כל אותה שיחה התובע אינו מוכן לוותר על תיקון הרכב במוסד לבחירתו, גם
18 אם יידרש להשתתפות עצמית גבוהה יותר (ראו למשל, עמ' 7 ש' 1 – 13 ועמ' 8 ש' 13 לתמליל
19 השיחה הראשונה), מלמדת כי גם זכות זו, לבחור את זהות המוסד המתקן, הינה בעלת ערך בעיניו
20 של התובע ; אולם, כאמור, על כך לא נתנה הנתבעת את הדעת.

21 ודי בזאת בלבד, על מנת לקבוע כי לא עלה בידי הנתבעת להוכיח את שיעור הקטנת הנזק.
22

23 **מי עומד מאחורי התביעה –**

24 **37.** לטענת הנתבעת, התובע אינו מי שעומד למעשה מאחורי התביעה, אלא המוסד המתקן ; לטענתה,
25 גם אם לא תתקבל התביעה, התובע לא יידרש לשלם למוסד את הסכום שקוזז מתגמולי הביטוח ;
26 הראיה, לשיטתה, כי עד היום, בחלופ קרוב לארבע שנים מאז התאונה, לא שילם התובע את
27 הסכום שקוזז, ואך נדרש להותיר שטר לביטחון בידי המוסד המתקן.

28 אין בידי לקבל טענה זו, שכן הטענה לפיה התובע לא יידרש לשלם את הסכום שקוזז, גם אם
29 תדחה תביעתו, אינה נתמכת בראיות, ולמעשה אין מדובר אלא בהנחה הנסמכת על חלופ הזמן,
30 ואין כל הבטחה לכך שהמוסד המתקן לא יפעל למימוש שטר החוב, בדרך זו או אחרת, כשימצא
31 לנכון.

בית משפט השלום בראשון לציון

20 אוקטובר 2026

תאד"מ 23-03-21387 חדד נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

38. לא מן הנמנע, שכפי שהתובע היה נכון להשקיע מכספו את סכום ההשתתפות העצמית המוגדלת, כך גם נכון המוסד לבוא לקראת לקוח נאמן ולהמתין עם יתרת התשלום; בכל אופן, סבורני כי, בהעדר תשתית ראייתית של ממש, דין הטענה להידחות.

טענת הנתבעת להחלת מדיניות ציבורית מיטיבה -

39. לטענת הנתבעת פרקטיקת הקיזוזים, אשר תכפה על המבוטחים את קיום חובתם להקטנת הנזק, הנה בבחינת מהלך בעל חשיבות ציבורית המגלם מדיניות ראויה ונכונה שתביא להקטנת עלויות התיקון, וכתוצאה מכך גם לבלום את התייקרות הפרמיות על הביטוח; לשיטתה, היא מציעה למעשה מרפא לכשל שוק הטמון לטענתה ב- "בעיית תעריפי המוסכים" (סע' 6 לסיכומי הנתבעת), באמצעות יישום הוראות הדין הרלוונטיות, כגון סע' 61 לחוק חוזה הביטוח.

עמדתה של הנתבעת אינה חסרת בסיס; שכן, יסוד עיקרון הקטנת הנזק נשען, בין היתר, על "טעם כלכלי שעניינו עידוד הנפגע או המבוטח לנקיטת אמצעים שהינם יעילים מבחינה חברתית, שיש בהם כדי להקטין את סך הנזק החברתי", כמו גם "טעם מוסרי שלפיו נטל הקטנת הנזק הוא ביטוי קונקרטי של עקרון תום הלב" (ראו פסקה 13 לפס"ד AIG).

40. אכן, כשל השוק המדובר הינו בעיה קיימת ומוכרת, המצריכה פתרון; ראו בהקשר זה את תיאור השתלשלות האירועים שהביאה לאותו כשל שוק אשר נסקרה בפתח פסק דינו של כב' הש' מינץ בבג"צ החלפים.

41. אלא שמבחן התוצאה בענייננו והמסקנות אליהן הגעתי, אך מבהירים כי אין בפרקטיקת הקיזוזים, ובייחוד באופן בו מבקשת הנתבעת ליישמה, כדי להוות פתרון לאותו כשל שוק, או ליצור מדיניות נכונה יותר מהמצב הנוכחי; שכן כל עוד המבטחת אינה נוהגת בשקיפות ביחס למחירי החלפים, ומבקשת להכתיב את העמלות למוסכים באופן שרירותי, היא אך מסיבה את "בעיית תעריפי המוסכים" ל- "בעיית תעריפי חברות הביטוח".

ראו גם ההתייחסות לנושא במסגרת הוראת נוהל משרד התחבורה מספר 01/2013, "מידע ללקוח על מחירי החלפים וסוגיהם השונים ליבואני מוצרי תעבורה", מיום 09.06.24, שם צוין כי הוועדה להגברת התחרותיות בענף הרכב הגיעה למסקנה כי העדר השקיפות בנוגע למחירי החלפים הוא אחד הגורמים לכשל; ללמדנו אודות החשיבות בשקיפות מצד הנתבעת כבר בשלב מסירת הודעת הגילוי.

רוצה לומר כי קבלת עמדתה של הנתבעת, לפיה היא אינה חייבת בגילוי כבר בשלב מסירת ההודעה, אך תנציח את הגורם לכשל.

42. לא אך זאת, אלא שע"פ התחשיב שהציגה הנתבעת בסיכומיה בטענה כי לפיו בוצעה ההפחתה, מבקשת הנתבעת לקבוע, לא רק את מחירי החלפים, אלא גם את שיעור העמלות שיקבל המוסד

בית משפט השלום בראשון לציון

20 אוקטובר 2026

תאד"מ 23-03-21387 חדד נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

המתקן; בכך מבקשת הנתבעת למעשה להתיר לה דריסת רגל גסה בשיקולי הרווחיות של המוסכים.

43. אך מתבקש לציין, גם אם זהו המובן מאליו, כי אין זה מתפקידה של הנתבעת, או איגוד חברות הביטוח, להמציא תרופה במקומם של המאסדרים האמונים על רווחת הציבור כולו, ובוודאי שלא על דרך של יצירת כשל במקטע אחר של השוק; לו היו רואים לנכון היו פועלים מיוזמתם להגבלת העמלות על החלפים; בנוגע לתפקיד המאסדרים בהקשר דומה, ראו דנ"א 4960/18, **זליגמן נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ** [04.07.21], ממנו הובא גם בפסק דינו של כב' הש' מינץ בבג"צ החלפים.

אחרית דבר -

44. לאחר שנאמרו הדברים כולם, לא ניתן שלא להתרשם כי מדובר במאבק שניטש בין ציבור המוסכים שאינם מוסכי הסדר לבין חברות הביטוח, כאשר חברות הביטוח מצאו להן דרך לכפות את תעריפיהן על המוסכים, גם אלו שאינם מוסכי הסדר; אלא שהדרך הזו סלולה על גבו של המבוטח שהפך לקרדום לחפור בו בידי המבטחות.

והנה - הנתבעת, שטענה בסיכומיה כי היא אינה אמורה להינזק מההסכמות שבין התובע לבין המוסך ביחס לעלות החלפים, כמעין הסכם לרעת צד שלישי (סעי' 18 לסיכומיה), מבקשת לכפות על התובע לנהל עבורה את המהלך שנועד להכתיב למוסך את תעריפיה שלה, על אף שנראה כי ממילא נדון המהלך לכישלון לכתחילה; את מחיר הכישלון היא משיתה על התובע.

45. הראיה, כי התוצאה אליה חותרת הנתבעת, כפי שעולה בבירור מהשיחה הראשונה עם המבוטח, אינה רכישת החלפים באמצעות הנתבעת, אלא העברת המבוטח לתיקון הרכב במוסך הסדר; השלכות הלוואי של רכישת החלפים באמצעות הנתבעת, הן אך תמריץ שלילי נוסף שנועד לגרום למבוטח לעשות כן.

46. על מנת שהנתבעת תוכל להחיל את פרקטיקת הקיזוזים בענייננו, היה עליה למסור לתובע הודעת גילוי מספיקה, הכוללת גם יידוע בנוגע לשיעור הקטנת הנזק הצפוי, כבר במועד הדיווח על התאונה; משלא עשתה כן, הרי שהנתבעת לא מסרה לתובע הודעת גילוי מספיקה.

47. יתרה מכך, **התובע מצדו קיים את הנחיות הנתבעת**, ככל שאלו היו תלויות בו ונתן את הסכמתו להספקת החלפים באמצעותה; סירובו של המוסך מלשתף פעולה עם הנתבעת, אינו יכול להיות לרועץ לתובע שלא היה יכול לעשות דבר על מנת לשנות מן התוצאה.

העובדה כי הספקת החלפים מצדה של הנתבעת תלויה בהסכמת המוסך, מלמדת כי **דרישת הנתבעת אינה בבחינת "אמצעים סבירים"**; הראיה, כי אף הנתבעת כשלה מלקבל את הסכמת המוסך.

בית משפט השלום בראשון לציון

20 אוקטובר 2026

תאד"מ 23-03-21387 חדד נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

48. הנתבעת לא הוכיחה את שיעור הקטנת הנזק הנטען; בשים לב כי גם אופן חישוב הקטנת הנזק אינו עולה בקנה אחד עם טבלת ההנחות עליה מבקשת הנתבעת להסתמך.

49. לפיכך, נאמר כי הגם שעל התובע מוטלת החובה להקטנת הנזק, הרי שהנתבעת לא עמדה בתנאים שקבע הממונה על מנת שתוכל להכשיר את פרקטיקת הקיזוזים, וממילא לא הוכיחה כי התובע הפר את חובתו, או את שיעור הקטנת הנזק הנטען.

50. לאור כל אלו, טענות הנתבעת להפרת חובת הקטנת הנזק נדחות והתביעה מתקבלת במלואה.

על כן, אני מחייב את הנתבעת לשלם לתובע את הסך של 8,666 ₪, בצירוף ריבית שקלית מיום הגשת התביעה; כמו כן, תשלם הנתבעת לתובע הסך של 839 ₪ בגין אגרת משפט, הוצאות משפט בסך של 2,000 ₪ וכן שכר טרחת עורך דין בסך של 3,000 ₪ - כל אלו בצירוף ריבית שקלית ממועד פסק הדין.

הפיקדון שהופקד ע"י התובע, יושב לידיו בכפוף לכל דין.

זכות ערעור כדין.

ניתן היום, ט' חשוון תשפ"ז, 20 אוקטובר 2026, בהעדר הצדדים.

מרדכי וחדד, רשם בכיר